

Σατωβριάνδος πρὸς Μάρκελλον.

Παρίσι, 24 Ἰουνίου 1823.

Καλῶς νὰ ὀρίσῃ ὁ Δόρυς Γυλφόρδος, μὲ ὅλα του τὰ Ἑλληνικά. Τὸ κατ' ἐμέδεν ἔχω ἤδη πολλά τοιαῦτα οὔτε ἐν τῷ νῷ, οὔτε ἐν τῇ ἀποσκευῇ μου. Μ' εὐρίσκειται κάπου εἰς Ὅμηρος καταμελανωμένος ἀπὸ σημειώσεις καὶ δοκίμια μεταφράσεων· ἀλλὰ δὲν τὴν ἀνοιξα ἄρ' ἢς ἐποχῆς (πρὸ 9 ἐτῶν) ἐξέδωκα τὸ περὶ τῆς κατὰ Σύνταγμα μοναρχίας συγγραμμάτων μου, ἐν ᾧ ἐπεχείρησα νὰ σχολιάσω κατ' ἑμὸν τινα τρόπον τὸ περίφημον ἄξιωμα· οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη. Τὸ ἐπιχείρημά μου τότε δὲν με ὠφέλησε πολὺ, διότι εἰς ἀπάντησιν μὲ ἐπυταν τῆς ὑπηρεσίας. Ἰδοὺ τί κέρδος μὲ ἔφερε τὸ eis koiranos esto (εἰς κοίρηνος ἔστω), τὸ ὁποῖον, καθὼς βλέπεις, οὔτε νὰ γράψω κἀν ἤξεύρω ἤδη Ἑλληνιστί.

ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ.

ΠΕΡΙ ΛΙΓΝΟΤΗΤΟΣ.

Ἄνδρες ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας, ὑποχρεωθείς νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐπὶ τινα χρόνον τῆς ἐπικρατείας του, ἀρῆκε τὴν ἀντιβασιλείαν εἰς τὸν τοῦ βασιλείου πκλατίνον, ὀνομαζόμενον Βανσεάνον, τοῦ ζήλου καὶ τῆς πίστεως τοῦ ὁποίου πρὸ πολλοῦ εἶχε λάβει δείγματα. Ἀνχωρῶν δὲ συνέστησεν αὐτῷ νὰ διατελῇ ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῶν ὁμόρων ἡγεμόνων, πρὸ πάντων δὲ νὰ κυδεύῃ πάντας τοὺς ὑπηκόους του δι' αὐστηρᾶς δικαιοσύνης, χωρὶς ν' ἀποδλέπη εἰς τὴν γέννησιν ἢ τὸ ἀξίωμα οὐδενός.

Ὁ ἀντιβασιλεὺς οὗτος, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ, οὐδὲν ἐλησμόνησε διὰ νὰ δικαιοῦσῃ ἐπαξίως τὴν ἐμπιστοσύνην, δι' ἣς ἐτιμήθη· ἐν ᾧ δὲ ἐησχολεῖτο ἐπιμελῶς εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπικρατείας, ἡ σύζυγός του, ἥτις ἦτο σπανίας ὡραίου, πραεπάθει, φοιτῶσα παρὰ τῇ βασιλίᾳ, νὰ πρᾶνῃ τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν τῇ ἐπροξέει ἡ τοῦ τοῦ βασιλέως καὶ συζύγου τῆς ἀπουσία. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ἐν τῇ αὐλῇ ταύτῃ, ὅτε ἐφθασεν ἐκεῖ ὁ κόμης Μοραβίας, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης, ἥτις ἡγάπα αὐτὸν περιπαθῶς. Διὸ κατ' ἀρχὰς ἐγένοντο πάνηγυρις καὶ ἀσπιδάσεις, κατόπιν ὁμοῦ τὸ κινδυνώδες δηλητήριο τοῦ ἔρωτος εἰσεχώρησεν εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῆς τελευτᾷ. Ὁ κόμης Μοραβίας ἤρξατο κατ' ὑπερβολὴν τῆς συζύγου τοῦ ἀντιβασιλέως, τολμήτας καὶ νὰ τῇ ἀνακοινώσῃ τὸ πάθος του. Ἡ κυρία ὁμοῦ αὐτῇ, ἐναρτεωτέρα ἢ ὡραία, ἀντὶ ἀποκρίσεως ἐσκυθώπηκε καὶ ἐγένετο κατηφής. Ἡ ἀντίστασις αὐτῇ ἔφερε τὸ σύνθημα ἀποτέλεσμα, καταστήσασα

σφοδρότερας τὰς ἐγκληματικὰς ἐπιθυμίας τοῦ κόμητος. Τὸ πάθος αὐτοῦ, αὐξανόμενον καθ' ἐκάστην, ἔρριψεν αὐτὸν εἰς μεγίστην μελαγχολίαν· οὐδεὶς δὲ πλέον ἐγένετο λόγος περὶ παιγνιδίων, θεάτρων καὶ ὅλων τῶν τοιούτων ματαίων διασκεδάσεων, δι' ὧν οἱ μεγαστάνεις τέρπουσι τὴν ἀργίαν αὐτῶν. Ὁ κόμης ἐπιθυμῶν νὰ εἴναι μόνος. Ἡ βασιλίσσα ὁμοῦ, διὰ φιλαρετκεῖας φυσικωτάτης εἰς τὰς γυναῖκας, πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δυστυχίας, διὰ νὰ ἐξάξη τὸν ἀδελφὸν τῆς ἀπὸ τῆς λυπηρᾶς καταστάσεώς του, ἐκράτει παρ' ἐαυτῇ ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι τὴν σύζυγον τοῦ ἀντιβασιλέως, ἡ προτιχάει αὐτὴν ἄμ' ἀπομακρυνομένη τῶν ἀνακτόρων. Ἡ κυρία αὕτη ἐνόησεν εὐκόλως τὰς ἀτίμους αἰτίας τῶν περιποιήσεων τούτων τῆς βασιλίσσης, καὶ διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν συνέντευξιν τοῦ κόμητος προσεποιήθη ἐπὶ τινα χρόνον ὅτι ἀσθενεῖ. Ἀλλ' ἡ γέννησις καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις τοῦ συζύγου τῆς δὲν τῇ ἐπέτρεπον νὰ παρατινῇ τὰς ἀπουσίας τῆς ὑπὸ τοιαύτας προφάσεις· διὸ ἐπανῆλθεν εἰς τ' ἀνάκτορα. Ὁ κόμης, φοβούμενος μήπως σκληρύνῃ αὐτὴν, ὑπέκρυψε τὰ αἰτήματά του, καὶ τρόποι ἀξιοσέβαστοι διεδέχθησαν τὴν παραφορὰν τοῦ πάθους του.

Ἡ σύζυγος τοῦ ἀντιβασιλέως, ἐνθαρρυνθεῖσα ἀπὸ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν, ἐξηκολούθει νὰ παρουσιάζεται εἰς τὴν αὐλὴν, ὅτε ἡ βασιλίσσα, ἐπὶ τῇ προφάσει ἰδιαιτέρας συνεντεύξεως, ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τι μεμονωμένον μέρος τῶν ἀνακτόρων, ἐν ᾧ τὴν ἐνέκλεισεν, ἐγκαταλείψασα αὐτὴν εἰς τὸς ἐγκληματικὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ὅστις, ἐκ συνεννοήσεως μετ' αὐτῆς, ἦτον ἐκεῖ κεκρυμμένος.

Ἡ σύζυγος τοῦ ἀντιβασιλέως ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων φέρουσα βαθύ ἐρόθημα ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἄλλως ἐν τῇ καρδίᾳ. Εὐρύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς καὶ ἐκλαίει σιωπῶσα τὸ κακούργημα τοῦ κόμητος καὶ τὸ ἰδίον τῆς δυστύχημα.

« Μὴ μὲ πλησιάζῃς, εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα, γύνουσα κρουὸν δακρύων, ἀπομακρύνθητι ἀπὸ γυναικός, ἥτις εἶναι ἀναξία πίεον τῆς ἀγνῆς ἀγάπης τοῦ συζύγου αὐτῆς. Δυσθάδης τις ἐπεβουλεύθη τὴν τιμὴν σου, καὶ ἡ βασιλίσσα ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ δὲν ἡσχύνθη νὰ συτελέσῃ εἰς τὴν ἐπιβουλήν. Ἦθελον ἤδη τιμωρῆσαι αὐτὴν ἐαυτὴν, ἐὰν ἡ θεοσεβὴς δὲν μοι ἀπηγόρευε τὸ νὰ αὐτοχειρισθῶ· ἀλλ' αὐτὴ ἡ τοῦ νόμου ἀπαγόρευσις δὲν ἀφορᾷ σύζυγον ἀτιμασθέντα. Εἰμὶ ἐνοχος, ὡς ἀτιμασθείσα, καὶ ἐξαίτουμαι παρὰ σοῦ τὸν θάνατόν μου ὡς χάριν, διότι δὲν δύναμαι νὰ ζήσω κατησχυμένη. » Ὁ ἀντιβασιλεὺς, εἰ καὶ καθ' ὑπερβολὴν περίλυπος, λέγει εἰς αὐτὴν, ὅτι ἀκούσιον σφάλμα ἦτο μᾶλλον δυστύχημα ἢ ἐγκλημα, καὶ ὅτι ἡ βία βαθείας δὲν ἡλλοίωτε τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας τῆς· παρακάλει δ' αὐτὴν νὰ παρηγορηθῇ, ἡ τεύλαχιστον νὰ καλύψῃ ἐπιμελῶς τὴν αἰτίαν τῆς λύπης τῆς. « Κοινὸν συμφέρον, προσέθηκεν, ὑποχρεοῖ ἀμφοτέρους νὰ ὑποκρύψωμεν τοιούτην σκληρὰν ὕδριν, ἕως οὗ τύχωμεν εὐκαιρίας νὰ ἐκδικηθῶμεν ἀλλόθως πρὸς τὸ μέγεθος τῆς προσβολῆς. » Σκοπὸν δ' εἶχε κατὰ πρῶτον νὰ ἐκδικηθῇ τὸν κόμητα· ἀλλὰ μάλῶν ὅτι ἀνεχώρησε κρυφίως εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ,

ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς φύγῃ τοῦ θύματος του, ἐστρά-
ψεν ὅλην του τὴν ἀγανάκτησιν κατ' αὐτῆς τῆς βασι-
λέως. Ἀπῆλθεν ἐπομένως εἰς τ' ἀνάκτορα καὶ ὑπε-
χρέωσε τὴν βασιλισσάν νά μεταβῇ εἰς τὸ δωμάτιόν
της, ἐπὶ τῇ προφύξει τοῦ νὰ τῇ ἀνακοινώσῃ ἐπιστο-
λᾶς, τὰς ὁποίας ἐλεγεν, ἔλαβε παρὰ τοῦ βασιλέως.
Τότε, ἀφ' οὗ τὴν ἐξῆζε διὰ τὴν ἐγκληματικὴν πράξιν
τοῦ κόμητος, καὶ διὰ τὴν κατὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ
προδοσίαν της, ἐνέπλεξεν εἰς τὸ στήθος αὐτῆς τὸ ξίφος
του, καὶ ἐξελθὼν τοῦ δωματίου ἐκθύρε τὴν ἀσχύ-
νην καὶ τὴν ἐκδίκησίν του. Οὐδεὶς δ' ἐτόλμησε νὰ
τὸν κρατήσῃ, εἴτε ἀπὸ σέβας εἴτε ἀπὸ ἐκπληξίν· ἵπ-
πευσεν ἀκωλύτως καὶ συνοδευθεὶς ὑπὸ τινων μεγι-
στάων, οἵτινες ὑπῆρξαν μάρτυρες αὐτῆς τῆς ὁλε-
θρίας καταστροφῆς, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν,
ὅπου ἦτο ὁ βασιλεὺς Οὐγγαρίκς. Ἀφίχθεις δὲ ἐκεῖ με-
τίθη εἰς τ' ἀνάκτορα, εἰς ᾧ ὁ βασιλεὺς κατεῖκε, καὶ
παρουσιασθεὶς ἐνώπιον αὐτοῦ μὲ θάρρος ἀπεκράδειγ-
μέτιστον· « Βασιλεῦ, εἶπε πρὸς αὐτόν, διδόντες τὰς
τελευταίας διαταγὰς σας κατὰ τὴν ἀπ' Οὐγγαρίκς ἀ-
ναχώρησίν σας, μοὶ συνεστήσατε πρὸ πάντων ν' ἀ-
πονήμω αὐστηρὰν δικαιοσύνην εἰς τοὺς ὑπηκόους σας,
χωρὶς ν' ἀποβλέπω εἰς τὴν κοινωνικὴν τάξιν ἢ τὸ ἀ-
ξίωμα οὐδενός. Ἀπέδωκε δὲ δικαιοσύνην αὐτὴν εἰς ἐ-
μυτὸν, φανεύει τὴν βασιλισσάν τὴν σύζυγόν σας,
ἐπ' ὁλοκαυτίαν τὴν τιμὴν τῆς ἐμῆς, καὶ ἀντὶ τὰς ζη-
τήσῃ τὴν σωτηρίαν μου φεύγων, σὰς φέρω τὴν κε-
φαλὴν μου. Διαθέσατε κατὰ τὸ δοκοῦν τὰς ἡμέρας
μὲν ἀλλὰ σκερδήτε, ὅτι ἐκ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανά-
του μοὶ κρέμεται ἡ κρίσις τῶν λαῶν περὶ τῆς εὐθυ-
δικίης σας, καὶ ἐὰν εἰμὶ ἐνοχος ἢ ἀθώος. » Ὁ βασι-
λεὺς ἐκπληκτικῶς ἤκουσε τὴν ἐκτέλεσιν καὶ μάλιστα
χωρὶς νὰ ἀλλοιωθῇ· ὅτε δὲ ὁ ἀντιβασιλεὺς ἐπαύσατο
ἐκείνων, αὐτὸς τὰ κρίματα συνέζησεν ὡς τὰ ἀνα-
φέρει, εἶπε, ἐπέστρεψε εἰς Οὐγγαρίαν, ἐξακολουθεῖ νὰ
κυβερνᾷ μετ' δικαιοσύνην τοὺς ὑπηκόους μου, καὶ με-
ταύτην ἀκριβοῦσαν καὶ αὐστηρότητα, ὅσον ἀπέδω-
κε εἰς σατυρὸν. Θέλω διαμείναι μικρὸν ἔτι εἰς Κων-
σταντινουπόλιν καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου θέλω
ἐξετάσει ἐπιτοπίως, ἐὰν ἡ πράξις εἴναι ἀξία ἐπαίνου
ἢ τιμωρίας. »

Κ. Σ. Κ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΡΟΔΩ

ΟΦΕΩΣ.

— 2 —

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὑπῆρξεν ἐν Ῥόδῳ ὑπερμεγέ-
θης ὄρεϊ, προξενῶν πολλὰς θλάδας, καὶ καταβιβρώ-
σκων μάλιστα καὶ κατοίκους. Ἡ φωλεὰ τοῦ φεβε-
ραῦ τούτου θηρίου ὑπῆρχεν ἐν τινὶ ἀντροῦ, καμμένη
εἰς τὸ χεῖλος ἑλούς κατὰ τὰς ὑπώρειάς τοῦ Ἁγίου
Στεφάνου, δύο μίλλια τῆς πόλεως ἀπέχοντος! Ἐ-

ξήρατο δὲ αὐτοῦ συχνάκις πρὸς εὐρεσίν βορᾶς, καὶ
καταβιβρώσκει πρόβατα, ἀγελάδας, ἐνίοτε δὲ καὶ
ἵππους, ὅταν ἐπλησιάζον εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ χεῖλος
τοῦ ἑλούς. Οἱ κάτοικοι δὲ ἐδεινολόγουν, διότι κα-
τέρραγε καὶ τινὰς νέους ποιμένας, φυλάττοντας τὰ
ποίμνια αὐτῶν.

Πολλοὶ τῶν γενναιοτέρων ἱπποτῶν κατὰ διαφό-
ρους καιροὺς καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἄλλων ἐξῆλθον δια-
κριδὼν τῆς πάλεως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ν' ἀποκτεί-
νωσι τὸ θηρίον, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέστρεψεν. Ἐπειδὴ δὲ
ἡ τῶν πυροβόλων χρήσις δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐφευρεθῇ,
τὸ λεπιδωτὸν δέρμα τοῦ θηρίου τούτου ἀντείχετο εἰς
τὰ κατ' αὐτοῦ ῥιπτόμενα βέλη καὶ ἀκόντια. Ἐνεκ
τούτου ὁ Mélion de Villeneuve, Ἀρχὼν τοῦ
τάγματος, (Grand Maître de l'Ordre), ἀπηγόρευ-
σεν εἰς τοὺς ἱππότες πᾶσιν περαιτέρω, πρὸς φόνον
τοῦ θηρίου, ἀπόπειραν, ἥτις ἐφαίνετο ἀνωτέρας τῶν
ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Πάντες ὑπήκουσαν, ἐκτὸς τοῦ
ἱππότη τοῦ Γοζόν, ἐπινοήσαντος ἐν ἀποκρύφῳ σχέ-
διον, ἵνα ἀποκτείνῃ τὸ σαρκόφρον τοῦτο θηρίον,
καὶ ἀποφασίσαντος ἡ ν' ἀπολεσθῇ, ἢ ν' ἀπχλλάξῃ ἐκ
τούτου τὴν πόλιν τῆς Ῥόδου. Πρὸς ἐκτέλεσιν λοι-
πὸν τοῦ σχεδίου τοῦ ἀναχώρησεν εἰς Γαλλίαν, ὅπου
ἀπεσύρθη εἰς τὸ φρούριον τοῦ Γοζόν, σωζόμενον μέ-
χρι τοῦδε εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Languedoc. Παρα-
τηρήσας ὅτι ὁ ὄρεϊ, τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ προσέλθῃ,
δὲν εἶχε λεπίδας ὑπὸ τὴν κοιλίαν, ἐσχημάτισε τὸ
σχέδιον τοῦ ἐγχειρήματος του. Κατεσκεύασεν ἐκ ξύ-
λου ἢ ἐκ ναστοχάστου (μουκαβά) τὸ ὑπερμέγαθος
τούτο θηρίον, προσπαθῆναι πρὸ πάντων νὰ μιμηθῇ
τὰ χρώματα αὐτοῦ. Ἠσάκησεν ἐπομένως δύο νέους
μαλοσσοὺς κύνας (Ἰνδικούς) νὰ τρέχωσιν ἀκούοντες
τὴν φωνὴν του καὶ νὰ ὁρμῶσιν ὑπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ
τρομεροῦ τούτου ζώου, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐξ ἑτέρου ἐφι-
πύε καὶ ὠπλισμένος προσεποιεῖτο ὅτι πληγόναι αὐ-
τὸ εἰς διάφορα μέρη. Ὁ ἱππότης ἐπὶ πολλοὺς μῆνας
καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἐξάσκησιν
αὐτήν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ, ἰδὼν τοὺς κύνας τοῦ ἐξη-
σκημένους εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μάχης, ἐπέ-
στρεψεν εἰς Ῥόδον. Μόλις δ' ἐφθασεν ἐκεῖ, ματέφερε
κρυφίως τὰ ὅπλα του παρὰ τινὶ ἐκκλησίᾳ, καμμένην
ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ὅπου ἀπῆλθε
συνωδευμένος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, τοὺς ὁποίους ἐφε-
ρεν ἐκ Γαλλίας. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ
προσευχηθεὶς, ὠπλίσθη, ἵππευσεν καὶ διέταξε τοὺς
ὑπηρέτας του νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Γαλλίαν, ἐὰν ἤθε-
λεν ἀπολεσθῇ, ἐὰν δὲ ἐβλεπον, ὅτι ἐφόνευσε τὸ θη-
ρίον, ἢ ἐπληγῶθη, νὰ πλησιάζωσιν αὐτόν. Κατέβη
ἐπομένως τὸ ὄρος μετὰ τῶν δύο κυνῶν, ἐξῆλθε πρὸς
τὴν λίμνην καὶ πρὸς τὴν φωλεάν τοῦ ὄρεως. Θου-
βούντος δὲ τοῦ ἀπορρήτου τούτου ἱππότη, τὸ τρο-
μερὸν ζῶον ἔδραμε μετ' οὐρανὸν ὑψωμένην καὶ μετ' σπιν-
θηροβολοῦντας ὀρθαλμούς, διὰ νὰ καταράγῃ αὐτόν.
Ὁ Γοζόν ὁμοῦ ἐβίβη κατ' αὐτοῦ λόγχην, τὴν ὁποίαν
τὸ πᾶχος καὶ ἡ σκληρότης τῶν λεπίδων κατέστρεψεν ἀ-
νωφελῶς. Παρασκευάζετο ἐπομένως νὰ διπλασιάσῃ τὰς
κατ' αὐτοῦ προσβολὰς, ἀλλ' ὁ ἵππος τοῦ τετρακῆ-
μένους ὑπὸ τῶν συριγμῶν καὶ τῆς ὀσμῆς τοῦ ὄρεως